

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 24 martie 2022¹

Cauza C-720/20

**RO reprezentată legal
împotriva
Bundesrepublik Deutschland**

[cerere de decizie preliminară formulată de Verwaltungsgericht Cottbus (Tribunalul Administrativ din Cottbus, Germania)]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Politica comună în materie de azil și de protecție subsidiară – Directiva 2013/32/UE – Articolul 33 alineatul (2) litera (a) – Respingerea unei cereri de protecție internațională depuse de un copil ca inadmisibilă ca urmare a acordării prealabile a unei protecții internaționale membrilor familiei sale – Regulamentul (UE) nr. 604/2013 – Criterii și mecanisme de determinare a statului membru responsabil de examinarea acestei cereri de protecție internațională – Interesul superior al copilului”

I. Introducere

1. Prezenta cauză ilustrează dificultățile cu care se confruntă statele membre în cadrul punerii în aplicare a criteriilor prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 604/2013² atunci când la tehnicitatea acestor norme se adaugă complexitatea realităților sociale și, în special, realitatea vieții de familie a refugiaților. Astfel cum demonstrează numeroasele litigii cu care este sesizată Curtea în prezent, această viață de familie nu rămâne neschimbată nici în timp, nici în spațiu³. Familiile se deplasează dintr-un stat membru în altul, deși statutul de beneficiari de protecție internațională conferit membrilor acestora nu le permite să se stabilească pe teritoriul Uniunii după cum

¹ Limba originală: franceza.

² Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31).

³ A se vedea în această privință Concluziile avocatului general Pikamäe prezentate în cauza *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Unitatea familiei – Protecție deja acordată)* (C-483/20, EU:C:2021:780), și Hotărârea din 22 februarie 2022, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Unitatea familiei – Protecție deja acordată)* (C-483/20, EU:C:2022:103). A se vedea de asemenea cauza *Ministre de l’immigration et de l’asile (C-153/21)*, care se află încă pe rolul Curții și care ridică o problemă similară cu prezenta cauză, și cauza *C-745/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, care privește drepturile copilului nenăscut, mama copilului făcând obiectul unei decizii de transfer către Lituania, în temeiul Regulamentului nr. 604/2013, în timp ce tatăl acestui copil beneficiază de protecție internațională în Țările de Jos.

doresc⁴. Concomitent, familiile cresc, ceea ce ridică atunci problema statutului juridic al copilului născut pe teritoriul unui stat membru, altul decât cel care acordă protecție internațională membrilor familiei sale (denumit în continuare „statul gazdă”), și în special problema statutului membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională a acestui copil.

2. Prezenta cauză ilustrează o asemenea înlănțuire de împrejurări. În speță, membrii unei familii de cetățenie rusă au obținut statutul de refugiați în Polonia în anul 2012, înainte de a se deplasa și de a-și stabili reședința în Germania, fără să fie eliberat un permis de ședere în acest sens. În acest din urmă stat membru, în care respectiva familie locuiește în mod ilegal, s-a născut, în anul 2015, un alt copil (denumit în continuare „reclamanta”). Acest copil a depus o cerere de protecție internațională la autoritățile germane, care a fost declarată inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE⁵.

3. Cererea de decizie preliminară are ca scop stabilirea normelor procedurale aplicabile examinării unei cereri de protecție internațională, depusă de copilul menționat în statul membru pe teritoriul căruia s-a născut și în care trăiește împreună cu membrii familiei sale, în condițiile în care aceștia din urmă au obținut statutul de refugiați în alt stat membru, pe care au ales să îl părăsească și în care nu doresc să revină.

4. Este cert că trebuie să se mențină unitatea familiei atât a solicitanților, cât și a beneficiarilor de protecție internațională și să se acorde intereselor copilului întreaga considerație care se impune, în temeiul articolului 7 și al articolului 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Este, de asemenea, esențial să se garanteze efectivitatea dreptului de azil, consacrat la articolul 18 din cartă, în ceea ce privește atât accesul copilului la o procedură de examinare a cererii sale de protecție internațională, cât și beneficierea de către membrii familiei sale de drepturile aferente statutului lor de refugiați. Or, deși Regulamentul nr. 604/2013 reglementează transferul responsabilităților referitoare la examinarea acestei cereri de protecție internațională, dispozițiile pe care le prevede nu permit acoperirea tuturor înlănțuirilor de împrejurări legate, printre altele, de deplasările familiilor pe teritoriul Uniunii. În plus, acest regulament nu are ca obiect reglementarea transferului responsabilităților referitoare la protecția internațională, esențial în situații precum cea în discuție, și care, în prezent, intră sub incidența Convenției privind statutul refugiaților⁶ și a Acordului european privind transferul de responsabilitate cu privire la refugiați⁷.

⁴ A se vedea în acest sens articolul 33 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9), care permite beneficiarilor unei protecții internaționale numai să se poată deplasa liber pe teritoriul statului membru care a acordat această protecție și să își poată alege locul de reședință pe respectivul teritoriu, precum și Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso (C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctul 37).

⁵ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60).

⁶ Semnată la Geneva la 28 iulie 1951 și intrată în vigoare la 22 aprilie 1954 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)]. Aceasta a fost completată de Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, intrat în vigoare la 4 octombrie 1967. A se vedea în special articolul 28 din această convenție.

⁷ Semnat la Strasbourg la 16 octombrie 1980 (STE nr. 107). Comisia Europeană a avut în vedere recurgerea la acest mecanism în Cartea verde cu privire la viitorul sistem european comun de azil din 6 iunie 2007 [COM(2007) 301 final, nepublicată în JO, punctul 2.3, p. 7], la care face referire în Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung (JO 2004, L 16, p. 44, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 225), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2011/51/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2011 (JO 2011, L 132, p. 1). A se vedea de asemenea cu privire la această temă Ippolito, F., „Reconnaissance et confiance mutuelles en matière d’immigration et d’asile: de l’in(é)volution d’un principe?”, în Fartunova-Michel, M., și Marzo, C., *Les dimensions de la reconnaissance mutuelle en droit de l’Union européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2018, p. 218-243, în special p. 220.

5. În prezentele concluzii, vom expune rezervele noastre în privința căilor procedurale care au fost avute în vedere atât în cererea de decizie preliminară, cât și în cursul dezbaterilor, și anume o aplicare prin analogie fie a articolului 9 din Regulamentul nr. 604/2013, fie a articolului 20 alineatul (3) din acest regulament, fie a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32. În consecință, vom invita Curtea să urmeze o altă cale, întemeiată pe interesul superior al copilului, și îi vom propune să declare că, într-o situație precum cea în discuție, în care copilul a depus cererea sa de protecție internațională în statul membru pe teritoriul căruia s-a născut și în care are, împreună cu membrii familiei sale, reședința sa obișnuită la data depunerii acestei cereri, articolul 3 alineatul (2) și articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie interpretate în sensul că interesul superior al acestui copil impune ca acest stat membru să fie responsabil de examinarea cererii menționate.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

6. În cadrul prezentelor concluzii, vom face trimitere la articolele 7, 18 și 24 din cartă, precum și la articolele 3, 6, 9, 20 și 21 din Regulamentul nr. 604/2013. Vom viza de asemenea articolul 33 din Directiva 2013/32 și articolul 24 din Directiva 2011/95.

B. Dreptul german

7. Articolul 29 din Asylgesetz (Legea privind dreptul de azil), în versiunea publicată la 2 septembrie 2008⁸, astfel cum a fost modificată prin Integrationsgesetz (Legea privind integrarea) din 31 iulie 2016⁹, intrată în vigoare la 6 august 2016, este intitulat „Cereri inadmisibile” și prevede:

„(1) O cerere de azil este inadmisibilă atunci când:

1. un alt stat este responsabil de examinarea cererii de azil
 - a) în conformitate cu Regulamentul [nr. 604/2013] sau
 - b) în temeiul altor norme din dreptul Uniunii Europene sau al unui acord internațional

[...]”

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

8. Reclamanta și membrii familiei sale sunt resortisanți ruși, de origine cecenă. La 19 martie 2012, când reclamanta nu se născuse încă, membrii familiei sale au obținut statutul de refugiați în Polonia. Ulterior, ei au părăsit acest stat membru în luna decembrie 2012 pentru a se deplasa în Germania, unde au depus noi cereri de protecție internațională. Autoritățile germane

⁸ BGBl. 2008 I, p. 1798.

⁹ BGBl. 2016 I, p. 1939.

competente au adresat atunci autorităților poloneze cereri de reprimire a persoanelor în cauză, la care acestea din urmă nu au dat curs pentru motivul că membrii familiei beneficiau deja de protecție internațională în Polonia¹⁰.

9. Prin urmare, la 2 octombrie 2013, autoritățile germane competente au considerat aceste cereri de protecție internațională ca fiind inadmisibile. Astfel, ele au dispus ca membrii familiei să părăsească teritoriul german, sub sancțiunea îndepărtării, aceștia din urmă intrând sub incidența dispozițiilor Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98)¹¹.

10. La 21 decembrie 2015, reclamanta s-a născut în Germania. Aceasta are cetățenia rusă, precum membrii familiei sale. Ea a depus o cerere de protecție internațională în anul 2016. Potrivit instanței de trimitere, nu a fost inițiată nicio procedură de determinare a statului membru responsabil în legătură cu această cerere.

11. Prin decizia autorităților germane din 14 februarie 2019, actualizată la 19 martie 2019, membrii familiei reclamantei au făcut obiectul unui nou ordin de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării.

12. Prin decizia din 20 martie 2019, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, Germania) a respins cererea de protecție internațională depusă de reclamantă ca inadmisibilă. Prin urmare, reclamanta a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața instanței de trimitere. Aceasta are îndoieli cu privire la aspectul dacă Republica Federală Germania este, în temeiul Regulamentului nr. 604/2013, statul membru responsabil de examinarea acestei cereri de protecție internațională și dacă, în caz contrar, are totuși dreptul să o respingă ca inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

13. În aceste condiții, Verwaltungsgericht Cottbus (Tribunalul Administrativ din Cottbus, Germania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Având în vedere obiectivul dreptului Uniunii privind evitarea circulației secundare, precum și principiul general al unității familiei, exprimat în [Regulamentul nr. 604/2013], se impune o aplicare prin analogie a articolului 20 alineatul (3) din acest regulament într-o situație în care un copil minor și părinții săi prezintă cereri de protecție internațională în același stat membru, însă părinții beneficiază deja de protecție internațională în alt stat membru, în timp ce copilul s-a născut în statul membru în care a prezentat cererea de protecție internațională?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, trebuie să se renunțe la examinarea cererii de azil a copilului minor în conformitate cu [Regulamentul nr. 604/2013] și trebuie adoptată o decizie de transfer în temeiul articolului 26 din regulament, pentru motivul că, de exemplu, statul membru în care părinții acestuia beneficiază de protecție internațională este responsabil pentru examinarea cererii de protecție internațională a copilului minor?

¹⁰ A se vedea în această privință Hotărârea din 19 martie 2019, Ibrahim și alții (C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17, EU:C:2019:219), în care Curtea a statuat că „un stat membru nu poate să solicite în mod valabil unui alt stat membru să preia sau să reprimească, în cadrul procedurilor definite de [Regulamentul nr. 604/2013], un resortisant dintr-o țară terță care a formulat o cerere de protecție internațională în primul dintre aceste state membre după ce i s-a acordat protecția subsidiară de către al doilea dintre acestea” (punctul 78).

¹¹ În plus, ținând seama de durata scurtă a șederii lor în Polonia, ei nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2003/109.

- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea precedentă, articolul 20 alineatul (3) din [Regulamentul nr. 604/2013] este de asemenea aplicabil prin analogie în această privință, în măsura în care, potrivit celei de a doua teze a acestuia, declanșarea unei noi proceduri de preluare pentru copilul născut ulterior este considerată inutilă, deși în acest caz există riscul ca statul membru gazdă să nu aibă cunoștință de o eventuală necesitate a unei preluări a copilului minor sau, potrivit practicii sale administrative, să respingă o aplicare prin analogie a articolului 20 alineatul (3) din acest regulament, conducând astfel la riscul ca respectivul copil minor să devină un «refugiat în orbită»?
- 4) În cazul unui răspuns negativ la a doua și la a treia întrebare, atunci când un copil minor a prezentat într-un stat membru o cerere de protecție internațională, o decizie de inadmisibilitate în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din [Directiva 2013/32] poate fi pronunțată prin analogie și atunci când nu copilul însuși, ci părinții săi beneficiază de protecție internațională în alt stat membru?”

14. Reclamanta, guvernele belgian, german, italian, neerlandez și polonez, precum și Comisia au prezentat observații scrise și/sau orale în ședința care a avut loc la 14 decembrie 2021.

IV. Analiză

A. *Considerații introductive*

15. Cu titlu introductiv, considerăm că este necesar să se formuleze câteva considerații referitoare la domeniul de aplicare al cererii de decizie preliminară în legătură cu conținutul observațiilor depuse de părțile interesate, precum și al dezbaterilor orale.

16. Instanța de trimitere adresează Curții patru întrebări preliminare, a căror structură o reia pe cea a articolului 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32. Acest articol distinge între, pe de o parte, cazurile în care o cerere de protecție internațională nu este examinată în temeiul Regulamentului nr. 604/2013, statul membru sesizat procedând atunci la un transfer de responsabilitate privind examinarea acestei cereri către statul membru pe care îl consideră responsabil și, pe de altă parte, cele în care o asemenea cerere poate fi respinsă ca inadmisibilă¹².

17. Prin urmare, prima, a doua și a treia întrebare preliminară privesc măsura în care responsabilitatea referitoare la examinarea cererii de protecție internațională depuse de un copil născut pe teritoriul unui stat membru poate fi transferată către un alt stat membru care a acordat în prealabil statutul de refugiați membrilor familiei sale. În special, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă este posibil să se aplice prin analogie articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă este posibil atunci să se procedeze, în temeiul articolului 26 din acest regulament, la transferul acestui copil către statul membru în care părinții săi beneficiază de protecție internațională în scopul examinării cererii sale.

18. În ipoteza în care o asemenea aplicare prin analogie nu ar fi posibilă, această instanță solicită Curții, prin intermediul celei de a patra întrebări, să stabilească dacă este posibil ca respectiva cerere de protecție internațională să fie declarată inadmisibilă în temeiul unei aplicări prin analogie a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

¹² A se vedea în acest sens Ordonanța din 5 aprilie 2017, Ahmed (C-36/17, EU:C:2017:273, punctul 38).

19. Într-o primă etapă, vom prezenta motivele pentru care niciuna dintre căile procedurale avute în vedere în cererea de decizie preliminară nu pare să fie adecvată, fiecare dintre părți părând de altfel să întâmpine dificultăți în efectuarea unei aplicări prin analogie acceptabile pentru oricare dintre aceste căi. Această aplicare prin analogie necesită, dacă nu identitate, cel puțin o asemănare între situația care face obiectul unui vid juridic și cea reglementată în mod expres. Or, situațiile prevăzute la articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 și la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 se disting foarte clar de cea în discuție în litigiul principal, atât prin termenii lor, cât și prin rațiunea lor de a fi.

20. Într-o a doua etapă, vom examina alte căi procedurale. Pe de o parte, o vom analiza pe cea sugerată de Comisie în observațiile sale, și anume aplicarea prin analogie a criteriului prevăzut la articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013, intitulat „Membrii de familie care beneficiază de protecție internațională”. Părțile și-au putut exprima opinia cu privire la recurgerea la o astfel de dispoziție, atât în răspunsurile lor scrise la întrebările adresate de Curte, cât și în ședință. Pe de altă parte, ținând seama de limitele pe care le prezintă o asemenea aplicare prin analogie, vom propune Curții o alternativă la această cale procedurală, al cărei principiu director este interesul superior al copilului.

21. Astfel cum au convenit părțile la ședință, Curtea este invitată să adopte o soluție pentru viitor întrucât, în cauza principală, Republica Federală Germania recunoaște că a devenit responsabilă de examinarea cererii copilului, ca urmare a expirării termenelor stabilite de Regulamentul nr. 604/2013 pentru depunerea unei cereri de preluare. Acest viitor nu este atât de îndepărtat întrucât Curtea este sesizată cu o problemă similară în cauza C-153/21, *Ministre de l'immigration et de l'asile*¹³, suspendată la 11 noiembrie 2021.

B. Examinarea cererii de decizie preliminară

1. Cu privire la aplicarea prin analogie a articolului 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013, referitor la luarea în considerare a situației minorului în cadrul procesului de determinare a statului membru responsabil (primele trei întrebări preliminare)

22. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă, în scopul limitării circulației secundare și al protejării dreptului fundamental la respectarea vieții de familie, consacrat la articolul 7 din cartă, articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 poate fi aplicat prin analogie situației în care un copil depune cererea sa de protecție internațională în statul membru în care s-a născut, în condițiile în care membrii familiei sale beneficiază de protecție internațională în alt stat membru.

23. Pentru motivele pe care le vom prezenta în continuare, a admite o asemenea analogie ar însemna să se încalce *ratio legis* și termenii articolului 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013.

24. Articolul 20 din acest regulament definește normele aplicabile la începerea sau, pentru a relua termenii titlului său, la „începutul” procesului de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională.

¹³ În această cauză, membrii unei familii siriene au părăsit Grecia, în condițiile în care beneficiau în acest stat membru de statutul de refugiat, pentru a se deplasa în Luxemburg unde s-a născut ultimul copil al familiei. În acest din urmă stat membru, copilul a depus o cerere de protecție internațională, care a fost declarată inadmisibilă de asemenea în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

25. La articolul 20 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat, legiuitorul Uniunii precizează, în primul rând, că procesul de determinare a statului membru responsabil începe „imediat ce cererea de protecție internațională este prezentată *pentru prima oară într-un stat membru*”¹⁴ [alineatul (1)] și că o astfel de cerere se prezumă că a fost prezentată odată ce autoritatea competentă a primit fie formularul depus în acest scop de solicitant, fie procesul-verbal întocmit de autoritățile naționale competente [alineatul (2)].

26. În al doilea rând, la articolul 20 alineatul (3) din același regulament, acest legiuitor stabilește condițiile în care autoritatea națională competentă trebuie să țină seama de „situația unui minor” în cadrul acestui proces. Acest alineat are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, situația unui minor care însoțește *solicitantul* și corespunde definiției unui membru de familie nu poate fi disociată de aceea a membrului familiei și este de competența statului membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională a membrului de familie, chiar dacă minorul nu este solicitant individual, *cu condiția ca acest lucru să fie în interesul superior al minorului*. Același tratament se aplică copiilor născuți după sosirea solicitantului pe teritoriul statelor membre, fără a fi nevoie să se inițieze o nouă procedură de preluare a acestora”¹⁵.

27. *Primo*, legiuitorul Uniunii vizează situația unui minor ai cărui membri de familie au depus pentru prima dată într-un stat membru o cerere de protecție internațională, în sensul articolului 20 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 604/2013, autoritățile naționale competente fiind, prin urmare, angajate într-un proces de determinare a statului membru responsabil de examinarea acestor cereri¹⁶.

28. Or, nu este posibilă o analogie între situația unui minor ai cărui membri de familie sunt solicitanți de protecție internațională și cea a unui minor ai cărui membri de familie beneficiază deja de o astfel de protecție. Noțiunile de „solicitant de protecție internațională” și de „persoană care beneficiază de protecție internațională” sunt definite în mod diferit la articolul 2 literele (b), (c) și (f) din Regulamentul nr. 604/2013 și acoperă statute juridice distincte ale căror recunoaștere și conținut sunt reglementate de dispoziții specifice. Acesta este de altfel motivul pentru care legiuitorul Uniunii distinge între, la articolul 9 din acest regulament, situația unui minor ai cărui membri de familie *beneficiază* de protecție internațională și, la articolul 10 și la articolul 20 alineatul (3) din regulamentul menționat, situația unui minor ai cărui membri de familie *solicită* protecție internațională. Prin urmare, admiterea unei asemenea analogii între situația vizată de acest legiuitor la articolul 20 alineatul (3) din același regulament și cea vizată de instanța de trimitere ar fi de natură să compromită distincția operată de legiuitorul menționat între aceste două noțiuni. Acest lucru ar conduce în esență la stabilirea unui alt criteriu de responsabilitate decât cele enumerate în mod exhaustiv în capitolul III din Regulamentul nr. 604/2013, distinct de cel prevăzut în mod expres la articolul 9 din acesta.

29. *Secundo*, efectuarea unei astfel de analogii ar echivala cu negarea *ratio legis* a articolului 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013.

¹⁴ Sublinierea noastră.

¹⁵ Sublinierea noastră.

¹⁶ În această privință, observăm, asemenea Comisiei, că împrejurarea că membrii familiei reclamantei au depus cereri de protecție internațională în Germania pare lipsită de relevanță. Astfel, aceste cereri au fost declarate inadmisibile, în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

30. Aceasta este expusă în lucrările pregătitoare ale Regulamentului (CE) nr. 343/2003¹⁷, al cărui articol 4 alineatul (2) a fost preluat în esență la articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013. Din expunerea de motive a propunerii Comisiei¹⁸ care a condus la adoptarea Regulamentului nr. 343/2003 reiese că această normă este destinată să păstreze unitatea celei familiale atunci când se efectuează transferul minorului și al membrilor familiei sale către statul membru responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională depuse de aceștia din urmă, independent de aspectul dacă acest minor este în mod formal un solicitant în sensul reglementării statului membru în care au fost depuse respectivele cereri. Această normă trebuie să permită să se evite ca statele membre să aplice în mod diferit dispozițiile referitoare la determinarea statului membru responsabil, ținând seama de faptul că ele reglementează în mod diferit formalitățile pe care un minor trebuie să le îndeplinească pentru a fi considerat solicitant atunci când însoțește un adult.

31. Sub rezerva de a fi în interesul superior al copilului, legiuitorul Uniunii intenționează astfel să realizeze o paralelă între situația acestui copil și cea a membrilor familiei sale, pe care o consideră „indisociabilă” în stadiul determinării statului membru responsabil, cererile lor fiind legate în timp și în spațiu.

32. Or, o situație precum cea în discuție se distinge în mod fundamental de cea vizată de legiuitorul Uniunii la articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013. Astfel, spre deosebire de situația vizată la acest articol, minorul a depus în mod formal și personal o cerere de protecție internațională, în așa fel încât trebuie să fie considerat ca fiind solicitant. În plus, în lipsa unor cereri de protecție internațională depuse de membrii familiei sale, autoritatea națională competentă nu are motive să inițieze un proces de determinare a statului membru responsabil de examinarea acestor cereri. Prin urmare, având în vedere data și locul nașterii copilului, cererea de protecție internațională menționată depusă de acesta din urmă și procesul de determinare a statului membru responsabil care rezultă din aceasta se disociază în timp și în spațiu de cererile de protecție internațională care au fost depuse anterior de membrii familiei sale în alt stat membru¹⁹. Din acest punct de vedere, situația acestui copil poate fi disociată *de facto* de cea a membrilor familiei sale.

33. *Tertio*, nu considerăm că o aplicare prin analogie a articolului 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 se poate întemeia pe obiectivul combaterii „circulației secundare” urmărit de dreptul Uniunii. Astfel, după cum a arătat Curtea, dispozițiile prevăzute de acest regulament urmăresc prevenirea *deplasărilor solicitanților de protecție internațională*. Așadar, obiectivul este de a evita ca solicitanții, odată ce cererea lor a fost depusă într-un prim stat membru, să părăsească acest stat înainte de pronunțarea cu privire la această cerere, pentru a se deplasa într-un al doilea stat membru în care vor depune o nouă cerere de protecție internațională.

¹⁷ Regulamentul Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO 2003, L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56).

¹⁸ A se vedea în acest sens expunerea de motive a Comisiei referitoare la Propunerea sa de regulament al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe [COM(2001) 447 final].

¹⁹ În speță, deși membrii familiei reclamantei au depus cererea lor de protecție internațională în anul 2012 în Polonia, în schimb, copilul a depus cererea în discuție în anul 2016, în Germania.

34. Or, în situația în discuție în litigiul principal, membrii familiei solicitantei nu au depus cereri de protecție internațională concomitente în mai multe state membre, întrucât beneficiază deja de statutul de refugiați în unul dintre aceste state²⁰. Această situație ține mai mult de o încălcare a dispozițiilor prevăzute la articolul 33 din Directiva 2011/95, care limitează libertatea de circulație a beneficiarilor de protecție internațională la teritoriul statului membru care a acordat respectiva protecție, întrucât membrii familiei s-au deplasat și și-au stabilit reședința în alt stat membru, în speță Germania, fără să le fi fost eliberat un permis de ședere în acest scop.

35. Prin urmare, având în vedere toate aceste elemente, considerăm că nu este posibil să se aplice prin analogie articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 unei situații precum cea vizată de instanța de trimitere, ținând seama de diferențele substanțiale care există între cele două situații.

36. În consecință, propunem Curții să declare că articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 nu poate fi aplicat prin analogie situației în care un copil depune cererea sa de protecție internațională în statul membru pe teritoriul căruia s-a născut și în care are reședința împreună cu membrii familiei sale, în condițiile în care aceștia beneficiază de protecție internațională în alt stat membru.

37. Ținând seama de răspunsul pe care îl propunem la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare preliminară.

2. Cu privire la aplicarea prin analogie a motivului de inadmisibilitate a cererii, prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 (a patra întrebare preliminară)

38. Prin intermediul celei de a patra întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă, în temeiul unei aplicări prin analogie a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, un stat membru poate considera cererea de protecție internațională depusă de un copil ca fiind inadmisibilă pentru motivul că o astfel de protecție a fost acordată membrilor familiei sale de un alt stat membru.

39. Pentru motivele pe care le vom prezenta în continuare, considerăm de asemenea că Curtea nu poate efectua o astfel de aplicare prin analogie.

40. În primul rând, din articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 reiese că statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca fiind inadmisibilă în cazul în care „un alt stat membru a acordat protecție internațională”. Domeniul de aplicare al acestei norme este precizat în considerentul (43) al directivei menționate după cum urmează:

„(43) Statele membre ar trebui să examineze pe fond toate cererile, și anume să evalueze dacă *solicitantul respectiv* îndeplinește condițiile necesare pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva 2011/95/UE [...] Statele membre ar trebui, în special, să nu aibă

²⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 decembrie 2020, Minister for Justice and Equality (Cerere de protecție internațională în Irlanda) (C-616/19, EU:C:2020:1010, punctele 51, 52 și jurisprudența citată). Acesta este de asemenea obiectivul Directivei 2013/32, astfel cum reiese din considerentul (13) al acesteia, care enunță că „[a]propierea normelor privind procedurile de acordare și retragere a protecției internaționale ar trebui să contribuie la limitarea circulației secundare a solicitanților de protecție internațională între statele membre, în cazul în care această circulație se datorează diferențelor de cadru juridic, și la crearea de condiții echivalente pentru aplicarea Directivei 2011/95/UE în statele membre”, precum și al Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (JO 2013, L 180, p. 96), în conformitate cu considerentul (12) al acesteia.

obligatia de a evalua pe fond o cerere de protecție internațională atunci când o primă țară de azil a acordat *solicitantului* statutul de refugiat [...]”²¹.

41. Acești termeni demonstrează fără ambiguitate că dispozițiile prevăzute la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 au vocația de a se aplica situației în care solicitantul de protecție internațională este deja beneficiarul unei astfel de protecții în alt stat membru. Tocmai în considerarea acestei identități între solicitantul și beneficiarul respectivei protecții internaționale, acest articol constituie, în cadrul sistemului european comun de azil, o expresie a principiului încrederii reciproce²². Un astfel de caz nu poate, în mod evident, să fie asimilat unei situații, precum cea în discuție în litigiul principal, în care solicitantul și beneficiarul protecției internaționale sunt persoane distincte.

42. În al doilea rând, articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32 enumeră motivele de inadmisibilitate a unei cereri de protecție internațională. Curtea a statuat de nenumărate ori că această enumerare trebuie considerată exhaustivă având în vedere atât modul de redactare a acestui articol și utilizarea termenului „numai” care precedă enumerarea acestor motive, cât și finalitatea sa, articolul menționat urmărind tocmai „atenuarea obligației statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prin definirea cazurilor în care o astfel de cerere este considerată inadmisibilă”²³. În aceste împrejurări, articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32 nu poate fi aplicat prin analogie unei situații care nu are nimic comparabil, întrucât aceasta ar echivala cu adăugarea unui alt motiv de inadmisibilitate decât cele enumerate în mod expres de legiuitorul Uniunii la articolul menționat, ceea ce ar fi contrar voinței pe care a exprimat-o în mod clar.

43. În plus, acest lucru ar conduce la privarea unui copil, precum reclamanta, de un acces efectiv la procedurile de acordare a unei protecții internaționale, ceea ce ar fi vădit contrar drepturilor sale fundamentale și în special articolului 18 și articolului 24 alineatul (2) din cartă²⁴, pe care se întemeiază Directiva 2013/32. Dreptul de azil este un drept individual. Declarând inadmisibilă cererea de protecție internațională depusă de acest copil pentru motivul că membrilor familiei sale li s-a acordat protecție internațională în alt stat membru, autoritățile naționale competente se expun riscului ca cererea depusă de copilul menționat să nu fie examinată niciodată. O decizie de inadmisibilitate determină consecințe grave, a căror întindere trebuie strict limitată. Semnalăm astfel că în cauza Bundesrepublik Deutschland (C-504/21), încă pendinte în fața Curții, autoritățile germane au respins cererea de preluare a membrilor familiei unui beneficiar de protecție internațională, formulată de autoritățile elene în temeiul articolului 9 și al articolului 17 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013, pentru motivul că cererile lor de protecție internațională fuseseră declarate inadmisibile în temeiul articolului 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32.

²¹ Sublinierea noastră. A se vedea de asemenea Hotărârea din 22 februarie 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Unitatea familiei – Protecție deja acordată) (C-483/20, EU:C:2022:103), în care Curtea a statuat că „[r]eiese astfel din însuși modul de redactare a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 că statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva 2011/95 în cazul în care o asemenea protecție este deja asigurată în alt stat membru” (punctul 24).

²² A se vedea în această privință Hotărârea din 22 februarie 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Unitatea familiei – Protecție deja acordată) (C-483/20, EU:C:2022:103, punctele 29 și 37, precum și jurisprudența citată).

²³ A se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa) (C-564/18, EU:C:2020:218, punctele 29 și 30, precum și jurisprudența citată), și Hotărârea din 14 mai 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU și C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punctele 149 și 182, precum și jurisprudența citată).

²⁴ Articolul 24 alineatul (2) din cartă prevede că, „[i]n toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial”.

44. În al treilea rând, nu putem fi de acord cu ideea, exprimată de una dintre părțile la ședință, potrivit căreia, în caz de inadmisibilitate a cererii sale și de transfer către statul gazdă, copilul ar putea beneficia totuși de drepturile și de avantajele economice și sociale prevăzute la articolele 23-35 din Directiva 2011/95, în calitate de membru al familiei beneficiarilor unei protecții internaționale.

45. Pe de o parte, beneficiul acestor drepturi și al acestor avantaje nu echivalează cu recunoașterea statutului de refugiat sau a statutului conferit de protecția subsidiară, la care are dreptul orice persoană care îndeplinește în mod individual condițiile de acordare prevăzute în capitolele II și III din Directiva 2011/95, printre altele, pentru că este sau riscă să fie expusă unor amenințări de persecuție sau de vătămări grave în țara sa de origine. Acesta este, de altfel, motivul pentru care, la articolul 23 alineatul (2) din respectiva directivă, legiuitorul Uniunii rezervă în mod expres acordarea drepturilor și avantajelor menționate numai membrilor familiei care nu îndeplinesc, în mod individual, condițiile necesare pentru a beneficia de protecție internațională²⁵. Or, este rezonabil să se considere că în cauza principală copilul ar putea beneficia de această protecție, asemenea celei acordate membrilor familiei sale²⁶. Prin urmare, nu există niciun motiv pentru ca acestui copil, în cazul în care ar fi transferat către statul gazdă, să i se acorde numai avantajele prevăzute la articolele 24-35 din directiva menționată.

46. Pe de altă parte, după cum a statuat Curtea în Hotărârea din 9 noiembrie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Menținerea unității familiei)²⁷, „din coroborarea articolului 2 litera (j) din Directiva 2011/95, care definește noțiunea de «membri de familie» în sensul acestei directive, și a articolului 23 alineatul (2) din aceasta rezultă că obligația statelor membre de a prevedea accesul la aceste beneficii nu se extinde la copiii unui beneficiar de protecție internațională născuți în statul membru gazdă al familiei pe care și-a întemeiat-o acesta”²⁸. Prin urmare, într-o situație precum cea în discuție, în care copilul nu se încadrează în noțiunea de „membri de familie”, în sensul articolului 2 litera (j) din această directivă, nu există nicio obligație pentru statul gazdă de a-i acorda drepturile și avantajele prevăzute la articolele 24-35 din directiva menționată.

47. În consecință, ținând seama de aceste elemente, apreciem că un stat membru nu poate, în temeiul unei aplicări prin analogie a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, să considere cererea de protecție internațională depusă de un copil ca fiind inadmisibilă pentru motivul că o protecție internațională a fost acordată membrilor familiei sale de un alt stat membru.

C. Examinarea celorlalte căi procedurale posibile

48. Pentru a da un răspuns util instanței de trimitere, propunem Curții să examineze celelalte căi procedurale: în primul rând, cea sugerată de Comisie în observațiile sale, și anume aplicarea prin analogie a articolului 9 din Regulamentul nr. 604/2013, iar ulterior, în al doilea rând, cea pe care o

²⁵ A se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Menținerea unității familiei) (C-91/20, EU:C:2021:898, punctul 51).

²⁶ Ar putea fi vorba despre o recunoaștere cu titlu principal sau cu titlu derivat, în temeiul principiilor stabilite de Curte în Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 72), și confirmate de aceasta în Hotărârea din 9 noiembrie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Menținerea unității familiei) (C-91/20, EU:C:2021:898, punctul 41).

²⁷ C-91/20, EU:C:2021:898.

²⁸ Punctul 37 din această hotărâre.

considerăm cea mai simplă și cea mai conformă cu interesele copilului, bazată pe o aplicare a principiilor generale pe care se întemeiază respectivul regulament, și anume articolul 3 alineatul (2) și articolul 6 alineatul (1) din acesta din urmă.

1. Cu privire la aplicarea prin analogie a criteriului de responsabilitate prevăzut la articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013

49. Articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013 stabilește un criteriu de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională, astfel cum reiese din capitolul III în care se înscrie. Acest criteriu se intitulază „Membrii de familie care beneficiază de protecție internațională”. El se întemeiază pe considerații familiale de care țin de asemenea criteriile prevăzute la articolul 8 („Minorii”), la articolul 10 („Membri de familie care solicită protecție internațională”), la articolul 11 („Procedura familială”), precum și la articolul 17 alineatul (2) („Clauze discreționare”) din acest regulament.

50. Articolul 9 din regulamentul menționat prevede că, atunci când un stat membru i-a permis unui membru al familiei solicitantului să aibă reședința pe teritoriul său în calitate de beneficiar de protecție internațională, acest stat membru este responsabil de examinarea cererii de protecție a celorlalți membri de familie, cu condiția însă ca persoanele în cauză să își fi exprimat în scris dorința în acest sens²⁹.

51. Examinarea lucrărilor pregătitoare ale Regulamentului nr. 343/2003 indică faptul că acest criteriu urmărește mai multe obiective. El vizează, pe de o parte, să garanteze reîntregirea familiei prin apropierea solicitantului de membrii familiei sale în statul membru în care acestora din urmă li s-a permis să aibă reședința în calitate de beneficiari de protecție internațională. Pe de altă parte, el urmărește să asigure celeritatea procedurii de examinare a cererii, înțelegându-se că statul membru în care cel puțin un membru de familie a obținut deja statutul de refugiat și în care i s-a permis să aibă reședința este cel mai bine plasat pentru a evalua temeinicia temerilor de persecuție ale solicitantului în țara sa de origine.

52. Aplicarea criteriului prevăzut la articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013 necesită întrunirea mai multor condiții. În primul rând, acest stat membru nu este responsabil de examinarea cererii de protecție decât cu condiția prealabilă ca cel puțin unuia dintre membrii familiei solicitantului să i se fi permis să aibă reședința pe teritoriul statului considerat ca fiind responsabil de examinarea cererii de protecție în calitate de beneficiar de protecție internațională. În al doilea rând, statul membru menționat nu este responsabil de examinarea cererii de protecție decât cu condiția ca solicitantul și membrul familiei sale căruia i s-a permis să aibă reședința pe teritoriul aceluiași stat membru să își exprime în scris *consimțământul* în ceea ce privește apropierea lor.

53. Prin urmare, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1560/2003³⁰, cererea de preluare adresată statului solicitat în temeiul criteriului de responsabilitate prevăzut la articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie nu numai să

²⁹ Legiuitorul Uniunii precizează că această dispoziție se aplică familiei care a fost sau nu a fost formată în prealabil în țara de origine, distingându-se astfel de definiția „membri[lor] de familie”, prevăzută la articolul 2 litera (g) din același regulament.

³⁰ Regulamentul Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 343/2003 (JO 2003, L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 140), modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 (JO 2014, L 39, p. 1). Acest regulament a fost adoptat în temeiul articolului 17 alineatul (3) din Regulamentul nr. 343/2003, devenit articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013.

includă confirmarea în scris a „reședinței legale” a membrilor de familie pe teritoriul acestui stat, permisele de ședere care le-au fost eliberate și extrasele din registre, ci să conțină și dovezile legăturii de rudenie, dacă sunt disponibile, și să ateste consimțământul persoanelor în cauză.

54. Aceste două condiții se opun, în opinia noastră, ca articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013 să fie aplicat prin analogie unei situații precum cea în discuție în litigiul principal.

55. În ceea ce privește condiția potrivit căreia membrului de familie trebuie să i se fi „permis să își aibă reședința în calitate de beneficiar de protecție internațională” pe teritoriul statului solicitat, constatăm că aceasta se distinge de cea prevăzută la articolul 8 alineatele (1) și (2) din acest regulament, în temeiul căreia respectivul membru de familie trebuie „[să] se afl[e] în mod legal” pe acest teritoriu³¹. Totuși, considerăm că, ținând seama de scopul urmărit de legiuitorul Uniunii, și anume reîntregirea familiei, această condiție implică nu numai faptul că respectivul membru al familiei solicitantului beneficiază pe teritoriul menționat de un permis de ședere care îi conferă statutul de beneficiar de protecție internațională³², ci și faptul că are reședința efectiv pe același teritoriu. Astfel, nu se poate organiza reunirea unui solicitant cu un membru al familiei sale, în special atunci când acest solicitant este un copil, dacă acest membru nu are reședința, în fapt, pe teritoriul statului solicitat sau dacă șederea sa nu este autorizată în acest stat fie din cauza amenințării pe care o reprezintă pentru siguranța națională sau pentru ordinea publică, fie din cauza revocării sau a încetării permisului său de ședere³³. În astfel de ipoteze, această reîntregire a familiei ar fi împiedicată, iar procedura de preluare și de transfer a solicitantului menționat ar putea conduce la declanșarea unei noi proceduri de determinare a statului membru responsabil de examinarea cererii.

56. Subliniem, în plus, că într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care membrii de familie nu mai au reședința pe teritoriul statului gazdă și se opun returnării lor către acest stat, respectarea acestei condiții presupune ca statul solicitant să întreprindă demersuri prealabile prezentării cererii sale de preluare și în special să se asigure de valabilitatea permisului de ședere al acestor membri de familie în statul gazdă³⁴ și să procedeze la îndepărtarea lor către statul menționat. Or, aceste demersuri sunt de natură să determine termene care sunt, în opinia noastră, mult mai mari decât cele prevăzute la articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 pentru prezentarea unei cereri de preluare.

57. În conformitate cu această dispoziție, statul membru în care s-a depus cererea trebuie să prezinte cererea sa de preluare a solicitantului „pe cât de repede posibil și în orice caz în termen de trei luni de la data la care a fost prezentată cererea”³⁵. Or, în situația în care membrii de familie se opun returnării lor către teritoriul statului gazdă, prezentarea acestei cereri de preluare, precum și comunicarea probelor aferente ar necesita punerea în aplicare prealabilă a unei proceduri de returnare în temeiul Directivei 2008/115, poate chiar de natură coercitivă, împotriva acestei familii. Or, considerăm că executarea unei astfel de proceduri – care trebuie să respecte drepturile persoanelor în cauză – este dificil de realizat în termenele stabilite de Regulamentul nr. 604/2013, indiferent de diligența de care dau dovadă autoritățile naționale

³¹ Această diferență de formulare este comună tuturor versiunilor lingvistice.

³² A se vedea articolul 24 din Directiva 2011/95.

³³ A se vedea articolul 21 alineatul (3) și articolul 24 alineatul (1) din Directiva 2011/95.

³⁴ În conformitate cu articolul 24 din Directiva 2011/95, permisul de ședere acordat beneficiarilor statutului de refugiat este valabil pentru o perioadă de trei ani și poate fi reînnoit, iar cel acordat beneficiarilor statutului conferit prin protecție subsidiară este valabil pentru o perioadă de cel puțin un an și, în cazul reînnoirii, pentru cel puțin doi ani. În cauza principală, permisele de ședere ale membrilor familiei reclamantei au expirat la 4 mai 2015, potrivit informațiilor comunicate de Polonia.

³⁵ În caz contrar, în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 604/2013, responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională revine statului membru în care s-a prezentat cererea.

competente. Ținând seama de termenele legate de introducerea unei căi de atac jurisdicționale împotriva unei decizii de returnare și de imprevizibilitatea pe care o presupune punerea în executare a unei astfel de decizii, statul solicitant, în care copilul a depus cererea sa de protecție internațională, ar trebui să aștepte soluționarea definitivă a acestei căi de atac (eventual) introduse împotriva deciziilor de îndepărtare dispuse în privința membrilor familiei sale, înainte de a prezenta o cerere de preluare a copilului de către statul solicitat. Ar rezulta de aici nu numai o situație de insecuritate juridică, ci și un termen inevitabil de latență în care soarta cererii de protecție internațională depuse de acest copil ar fi nedefinită.

58. O astfel de soluție ar încălca interesul superior al copilului, în lumina căruia trebuie interpretate și aplicate toate procedurile prevăzute de Regulamentul nr. 604/2013³⁶. Considerentul (13) al acestui regulament subliniază în mod expres că, „[î]n conformitate cu Convenția din 1989 a Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului și cu [carta], interesul superior al copilului ar trebui să primeze în aplicarea de către statele membre a prezentului regulament”.

59. În plus, o asemenea soluție nu ar permite determinarea rapidă a statului membru responsabil și ar risca astfel să nu garanteze nici accesul efectiv la procedura de acordare a protecției internaționale, nici prelucrarea rapidă a cererilor de protecție internațională, contrar obiectivelor menționate de Regulamentul nr. 604/2013 în considerentul (5) al acestuia.

60. În ceea ce privește, în continuare, condiția referitoare la consimțământul scris al persoanelor în cauză, aceasta face trimitere la un act pozitiv clar din partea solicitantului și a membrilor familiei sale prin care aceștia își exprimă voința de a fi reuniți. Această condiție are ca scop evitarea situațiilor în care aceste persoane interesate nu doresc să fie reunite din motive care le sunt proprii. Condiția menționată figurează de asemenea la articolul 10, la articolul 16 alineatul (1) și la articolul 17 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013. Este evident că această condiție nu a fost prevăzută pentru a se aplica unei situații precum cea vizată de instanța de trimitere, în care solicitantul și membrii familiei sale sunt reuniți și trăiesc împreună sub același acoperiș în același stat membru. Încă o dată, această condiție ar avea sens numai în măsura în care s-ar proceda la îndepărtarea membrilor familiei către statul de acordare. Totuși, într-o asemenea împrejurare, această condiție ar fi utilizată în alt scop decât cel prevăzut de legiuitorul Uniunii, întrucât nu ar urmări să asigure reîntregirea familială a membrilor familiei, dispersați pe teritoriul Uniunii, ci mai degrabă menținerea unității familiale.

61. Deși, în cursul procedurii, anumite părți au propus Curții să înlăture aplicarea acestei condiții, considerăm că o astfel de soluție nu este de dorit întrucât cerința privind un consimțământ scris este o condiție prevăzută în mod expres de legiuitorul Uniunii la articolul 9 din Regulamentul nr. 604/2013.

62. În realitate, apreciem că numărul mare de litigii privind aplicarea acestui regulament în situații în care sunt în discuție interesele copilului impune o vigilență sporită în interpretarea dispozițiilor sale. Regulamentul nr. 604/2013 este un instrument de natură în principal procedurală pus la dispoziția statelor membre pentru ca acestea să poată stabili, pe baza unor criterii enumerate în mod exhaustiv și cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor în cauză, care dintre ele este responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională.

³⁶ A se vedea articolul 6 alineatul (1) din acest regulament.

63. Or, considerăm că, asemenea celorlalte criterii enumerate în capitolul III din Regulamentul nr. 604/2013, criteriul prevăzut la articolul 9 din acest regulament nu este aplicabil unei situații precum cea în discuție în care membrii familiei solicitantului, care beneficiază de protecție internațională, nu mai au reședința pe teritoriul statului de acordare și se opun returnării lor către acest stat.

64. Prin urmare, vom propune Curții să adopte o altă abordare, bazată pe principiile generale pe care se întemeiază Regulamentul nr. 604/2013 și în special pe interesul superior al copilului.

2. Cu privire la punerea în aplicare a garanțiilor prevăzute în favoarea minorilor la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013

65. De la bun început, trebuie să se arate că, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013, „[a]tunci când niciun stat membru responsabil nu poate fi desemnat pe baza criteriilor menționate în [capitolul III din] prezentul regulament, primul stat membru în care a fost prezentată cererea de protecție internațională este responsabil de examinarea acesteia”. Într-o situație precum cea în discuție, niciunul dintre criteriile prevăzute în capitolul III din acest regulament nu este aplicabil, astfel încât primul stat membru în care copilul a prezentat cererea este responsabil de examinarea acesteia. În conformitate cu considerentul (5) al regulamentului menționat, acest lucru permite să se garanteze respectivului copil accesul efectiv la procedurile de acordare a protecției internaționale, fără să se compromită obiectivul prelucrării rapide a cererii sale.

66. Aplicarea acestui principiu permite în acest caz ca interesul superior al copilului să fie considerat primordial, astfel cum impune articolul 24 alineatul (2) din cartă³⁷, în măsura în care acest stat membru este, de asemenea, statul pe teritoriul căruia acest copil s-a născut și are reședința împreună cu membrii familiei sale.

67. În conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013, „[i]nteresul superior al copilului reprezintă elementul fundamental pentru statele membre în ceea ce privește toate procedurile prevăzute de prezentul regulament”. În acest context, legiuitorul Uniunii impune, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din acest regulament, ca statele membre să coopereze între ele pentru evaluarea interesului superior al copilului și să țină cont, „în special”, de posibilitățile de reîntregire a familiei, de bunăstarea și de dezvoltarea socială a minorului, de considerente privind siguranța și securitatea, în special când există riscul ca respectivul minor să fie o victimă a traficului de ființe umane, și, în sfârșit, de opinia minorului, în conformitate cu vârsta și cu maturitatea sa, inclusiv de istoricul acestuia³⁸.

68. Prin urmare, interesul superior al copilului impune să se determine statul membru cel mai bine plasat pentru a se pronunța cu privire la cererea sa de protecție internațională, în considerarea tuturor împrejurărilor de fapt specifice fiecărei cauze³⁹. Prezența fizică a acestui

³⁷ Acest articol prevede că în toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial. A se vedea de asemenea Hotărârea din 9 noiembrie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Menținerea unității familiei) (C-91/20, EU:C:2021:898, punctul 55 și jurisprudența citată).

³⁸ A se vedea de asemenea considerentul (13) al Regulamentului nr. 604/2013.

³⁹ A se vedea în acest context Hotărârea din 8 iunie 2017, OL (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, punctul 42 și următoarele, precum și jurisprudența citată), referitoare la punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183).

copil pe teritoriul statului membru în care s-a născut și a depus cererea, durata, legalitatea, condițiile și motivele șederii sale împreună cu familia sa pe teritoriul acestui stat sunt factori de care autoritățile naționale competente trebuie să țină seama pentru a evalua interesul copilului.

69. În acest context, considerăm că este necesar să se ia în considerare motivele care au justificat plecarea membrilor familiei din statul gazdă. Desigur, situația cu care este sesizată Curtea se distinge de situațiile pe care le-a avut în vedere în Hotărârea din 19 martie 2019, Ibrahim și alții⁴⁰, în care exista un risc serios ca solicitantul de protecție internațională să fie tratat, în statul gazdă, într-un mod incompatibil cu drepturile sale fundamentale ca urmare a unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane. Totuși, ar însemna să se ignore garanțiile pe care legiuitorul Uniunii le acordă minorilor și dispozițiile pe care le consacră în mod expres evaluării interesului superior al copilului, să nu se țină seama de motivele pentru care membrii familiei au părăsit statul gazdă. Prin faptul că impune la articolul 6 alineatul (3) din Regulamentul nr. 604/2013 ca statele membre „[să] coopere[ze] strâns” și să țină cont de bunăstarea și de dezvoltarea socială a copilului, acest legiuitor al Uniunii impune autorităților naționale competente să efectueze o evaluare comparativă a tuturor elementelor de fapt referitoare la condițiile de viață ale copilului în statele membre în cauză.

70. În această privință, nu considerăm că se poate deduce din alegerea făcută de părinți de a părăsi statul gazdă o simplă voință de a eluda normele sistemului european comun de azil sau de a abuza de acestea. Luarea deciziei de a părăsi acest stat, în care toți membrii de familie, inclusiv copiii de vârstă mică, beneficiază de protecție internațională, după ce au fost forțați să părăsească țara de origine, și asumarea astfel a riscului de a renunța la siguranța și la avantajele pe care acest statut le conferă întregii familii, ține fie de inconștientă, fie de necesitate și de o alegere bine gândită pe care o fac părinții în considerarea interesului superior al copiilor lor. Astfel, în cauza principală, membrii familiei reclamantei par să fi părăsit Polonia pentru a se deplasa în Germania ca urmare a actelor de intimidare la care aceștia din urmă erau supuși din cauza originii lor în statul gazdă. În cauza *Ministre de l’immigration et de l’asile (C-153/21)*, în prezent suspendată, părinții au ales de asemenea să părăsească Grecia ca urmare, printre altele, a condițiilor de viață, de primire și de preluare a copiilor lor pe care le considerau deplorabile. Prin urmare, nu considerăm că aceste deplasări pot fi reduse sau rezumate la un „turism” al părinților – pentru a prelua termeni utilizați în anumite înscrisuri din proceduri.

71. În împrejurări precum cele în discuție, în care copilul a depus cererea sa de protecție internațională în statul membru pe teritoriul căruia s-a născut și în care are, împreună cu membrii familiei sale, reședința sa obișnuită la data depunerii acestei cereri – aspect a cărui verificare revine în sarcina autorităților naționale competente – considerăm că interesul acestui copil impune ca examinarea cererii sale să țină de responsabilitatea acestui stat. Orice soluție care ar consta în îndepărtarea acestui copil și a membrilor familiei sale de mediul social în care s-au integrat, pentru motivul că aceștia din urmă beneficiază de protecție internațională în alt stat membru, ar fi total contrară interesului copilului.

72. Considerăm că acest criteriu este cel mai simplu și cel mai corespunzător interesului copilului, în măsura în care este de natură să garanteze efectivitatea drepturilor pe care acesta le are în temeiul articolului 18 din cartă, garantându-i un acces efectiv la procedura de examinare a cererii sale, precum și o soluționare rapidă a acesteia.

⁴⁰ C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17, EU:C:2019:219.

73. Totuși, suntem conștienți că respectivul criteriu ar trebui să implice și un transfer de responsabilitate privind protecția internațională acordată membrilor familiei copilului, pentru a garanta efectivitatea dreptului de azil de care beneficiază aceștia din urmă în temeiul aceluiași articol.

74. Astfel, efectivitatea acestui drept implică garantarea nu numai în privința copilului a accesului la o procedură de examinare a cererii sale de protecție internațională, ci și în privința membrilor familiei sale, a exercitării drepturilor pe care le conferă acestora statutul lor de refugiați atât timp cât acesta din urmă nu este revocat sau nu încetează. Or, în stadiul actual, statul de acordare se află în incapacitatea materială de a-și îndeplini obligațiile care îi revin ca urmare a plecării membrilor familiei, aceștia din urmă părăsind teritoriul acestui stat fără să fi fost eliberată o autorizație în acest scop. În același mod, Republica Federală Germania se află în incapacitate juridică de a substitui protecția țării de origine cu propria protecție, întrucât membrii familiei se află de altfel în situație de ședere ilegală pe teritoriul său.

75. În plus, pentru aceleași motive precum cele evocate la punctele 44-46 din prezentele concluzii, membrii de familie nu sunt eligibili pentru drepturile și avantajele economice și sociale prevăzute la articolele 23-35 din Directiva 2011/95, în măsura în care îndeplinesc în mod individual criteriile de acordare a unei protecții internaționale, astfel cum rezultă din statutul de refugiați de care beneficiază deja.

76. Prin urmare, în aceste împrejurări, ar trebui să se efectueze un transfer de responsabilitate privind protecția internațională acordată membrilor familiei copilului, în temeiul Acordului european privind transferul de responsabilitate cu privire la refugiați. În prezenta cauză, deși autoritățile poloneze par să fi consimțit la acest transfer, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din acest acord, se pare că autoritățile germane nu au luat nicio măsură în această privință⁴¹. Amintim totuși că, în temeiul articolului 2 din acordul menționat, se consideră că transferul de responsabilitate cu privire la refugiați a avut loc la expirarea unei perioade de doi ani de ședere efectivă și neîntreruptă în al doilea stat, cu acordul autorităților acestuia, sau mai înainte, dacă al doilea stat a admis ca refugiatul să rămână pe teritoriul său fie de o manieră permanentă, fie pentru o durată care excedează valabilității titlului de călătorie.

77. Având în vedere ansamblul acestor considerații, propunem Curții, în consecință, să declare că, în situația în care un stat membru este sesizat cu o cerere de protecție internațională a unui copil ai cărui membri de familie beneficiază de statutul de refugiați în alt stat membru, articolul 3 alineatul (2), precum și articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie interpretate în sensul că interesul superior al copilului impune ca statul membru sesizat cu cererea să fie responsabil de examinarea acesteia atunci când copilul menționat s-a născut și are, împreună cu membrii familiei sale, reședința sa obișnuită pe teritoriul acestui stat, la data depunerii cererii sale.

⁴¹ Republica Federală Germania și Polonia au ratificat acest acord.

V. Concluzie

78. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Verwaltungsgericht Cottbus (Tribunalul Administrativ din Cottbus, Germania) după cum urmează:

- 1) Articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid trebuie interpretat în sensul că nu poate fi aplicat prin analogie situației în care un copil depune cererea sa de protecție internațională în statul membru pe teritoriul căruia s-a născut și în care are reședința împreună cu membrii familiei sale, în condițiile în care aceștia beneficiază de protecție internațională în alt stat membru.
- 2) Un stat membru nu poate, în temeiul unei aplicări prin analogie a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, să considere cererea de protecție internațională depusă de un copil ca fiind inadmisibilă pentru motivul că o protecție internațională a fost acordată membrilor familiei sale de un alt stat membru.
- 3) În situația în care un stat membru este sesizat cu o cerere de protecție internațională a unui copil ai cărui membri de familie beneficiază de statutul de refugiați în alt stat membru, articolul 3 alineatul (2), precum și articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie interpretate în sensul că interesul superior al copilului impune ca statul membru sesizat cu cererea să fie responsabil de examinarea acesteia atunci când copilul menționat s-a născut și are, împreună cu membrii familiei sale, reședința sa obișnuită pe teritoriul acestui stat, la data depunerii cererii sale.